

LA SINDICA ALERTA DE LA MANCA DE MANTENIMENT I EL MAL ESTAT DE CONSERVACIÓ EN MOLTES DE LES CONSTRUCCIONS FUNERÀRIES DEL CEMENTIRI DE MONTJUÏC

M. Assumpció Vilà posa de relleu la seva preocupació pel manteniment del recinte del Cementiri de Montjuïc, i especialment pel fet que altres blocs de nínxols puguin estar en una situació similar al bloc esfondrat.

La síndica planteja que hi ha dubtes raonables sobre si les patologies i deficiències del bloc esfondrat es podien haver detectat prèviament per tal de realitzar actuacions preventives per donar més seguretat a la construcció.

Vilà constata que s'han ocasionat danys i perjudicis a les persones titulars de drets funeraris afectades pel col·lapse, i recomana a Cementiris de Barcelona SA, que s'acompleixi amb rigor i transparència amb el dret d'informació que assisteix aquestes persones.

Barcelona, 10 de gener del 2018.- La síndica de greuges de Barcelona M. Assumpció Vilà ha fet arribar a l'Ajuntament els resultats de l'actuació d'ofici iniciada el dia 20 de setembre de 2017 arran de l'esfondrament d'un bloc de nínxols al Cementiri de Montjuïc. Després de l'estudi dels fets, la síndica assenyala la possible existència de responsabilitat municipal en els danys ocasionats per l'ensorrament del bloc de nínxols, sens perjudici del que es pugui resoldre en posteriors actuacions administratives i/o judicials.

1.- Manca d'actuacions preventives

El Pla Director del Cementiri de Montjuïc, elaborat l'any 2007 i en vigor des de l'any 2008, qualificava com a ACCEPTABLE l'edificació de l'agrupació 12 de la via de Sant Antoni. Aquesta qualificació comportava que no hi haguessin tasques específiques programades a realitzar en el moment d'elaborar-se el Pla ni en un futur pròxim. Tot i això, el dia 15 de setembre d'enguany aquest bloc va patir un col·lapse en que es van veure afectats 144 nínxols.

Els informes tècnics encarregats per Cementiris a dos arquitectes destaquen aspectes relatius a la inadequació dels materials de construcció utilitzats, a la filtració d'humitats o a la forma com es va fer una remunta sobre un edifici ja existent, sense que es reforcessin les estructures. Així mateix, destaquen les característiques del terreny de la muntanya de Montjuïc, que presenta una orografia i geologia molt concreta i que es valora com una "zona crítica entre diferents estructures del terreny".

Tot i això, els dictàmens tècnics conclouen que el col·lapse imminent dels nínxols no es podia preveure i que el sinistre va ser fortuït sense possibilitat de detecció prèvia.

A parer de la síndica, els aspectes geològics abans esmentats haurien d'haver comportat la implementació de millores tècniques addicionals per donar seguretat a la construcció.

La síndica també vol fer esment que dos dies abans del sinistre es va detectar una esquerda de dimensions considerables, situada en una de les vies on es trobava l'edifici esfondrat, cosa que va alertar els responsables del manteniment i el director d'Obres de Cementiris. Degut a aquest fet es va tallar la zona on es valorava risc i es va modificar l'itinerari de l'autobús 107. Ara bé, cap dels informes tècnics dels arquitectes fa menció d'aquesta circumstància ni la relació que pot tenir amb el que consideren causant de l'esfondrament.

Una altra qüestió que segons Vilà cal destacar, és que **no es va alertar el cos de Bombers de Barcelona** després de la detecció d'aquesta esquerda. No es pot presumir que la intervenció dels Bombers hagués impedit el fet resultant, però, en tot cas, entenem que es tracta d'un cos especialitzat que té, entre altres funcions, la de realitzar actuacions de vigilància i prevenció per tal d'evitar o pal·liar les conseqüències de determinats sinistres.

Tal com indiquen els responsables del cos de Bombers en l'informe rebut per part del Comissionat de Seguretat, si haguessin estat alertats s'haurien desplaçat al lloc per fer una valoració inicial i, si hagués estat oportú, haurien pogut realitzar mesures cautelars, com estintolaments preventius d'elements estructurals o altres actuacions.

M. Assumpció Vilà creu que són els dictàmens elaborats per professionals experts en matèria de construccions els que han de determinar les causes del sinistre; Ara bé, si acceptem el contingut dels informes dels arquitectes de què disposem, aquelles deficiències constructives que es mencionen ja hi eren en el moment de la redacció del Pla Director. Per tant, **a la síndica li queda el dubte sobre si aquestes patologies i deficiències es podien haver considerat prèviament per tal de realitzar actuacions preventives per donar més seguretat a la construcció.**

2.- Manca de manteniment del recinte del Cementiri

M. Assumpció Vilà vol posar de relleu la seva preocupació pel manteniment del recinte del Cementiri de Montjuïc, i especialment pel fet que més blocs de nínxols puguin estar en una situació similar al bloc esfondrat.

Amb posterioritat als fets, han estat diverses les persones que s'han adreçat a la Sindicatura denunciant el mal estat de conservació d'algunes sepultures i el manteniment d'algunes zones del cementiri. És per això que durant el mes de desembre, alguns membres de l'equip de la Sindicatura van visitar el recinte i van poder observar un precari estat de conservació en moltes de les construccions funeràries. **La Sindicatura de Greuges no disposa dels recursos tècnics necessaris per diagnosticar si aquest estat de manteniment posa en risc la integritat d'alguns blocs funeraris, malgrat que aquesta podria ser la percepció.** En tot cas, la insuficiència del manteniment no s'escau amb l'obligació que té el gestor del recinte, derivada de la imposició de la taxa de conservació prevista a l'Ordenança fiscal 3.9.

A la vista de l'estat general de conservació del recinte, la síndica es planteja si els recursos destinats al manteniment d'aquest cementiri, derivats de la recaptació de la

taxa de conservació aplicada en la seva totalitat, són suficients o bé caldria fer una anàlisi econòmica per tal d'ajustar el preu d'aquesta taxa.

La síndica ha recomanat a Cementiris de Barcelona que al mes aviat possible es faci una revisió rigorosa de totes les edificacions que puguin patir patologies i especialment aquelles construïdes amb idèntiques tècniques i circumstàncies, i incidir en el manteniment preventiu per tal d'evitar que el succés es reproduïxi en altres indrets del Cementiri.

3.- Afectació dels drets de les persones titulars de les sepultures

Pel que fa a l'afectació en els drets de les persones titulars de les sepultures, la síndica constata que s'han ocasionat danys i perjudicis a les persones titulars de drets funeraris afectades pel col·lapse, i recomana a Cementiris de Barcelona SA, que s'acompleixi amb rigor i transparència el dret d'informació que assisteix aquestes persones.

Algunes famílies van expressar a la síndica la seva percepció que des de CB, SA, no se'ls va informar amb diligència i transparència. Segons explicaven, els havien contactat individualment i els havien donat una informació incompleta sobre els fets. Aquest tractament dels fets per part dels responsables de CB, SA, va generar desconfiança a alguns dels afectats, que van decidir agrupar-se i contractar els serveis d'un advocat per tal que els assistís en les actuacions jurídiques que es considerin necessàries.

Des de Cementiris de Barcelona només s'ha donat informació col·lectiva i s'han facilitat informes tècnics a les famílies que s'han agrupat per a la defensa dels seus drets i ho han sol·licitat expressament. La Sindicatura coneix que les famílies agrupades van ser rebudes en diverses ocasions pels màxims responsables municipals, i per les antropòlogues forenses contractades. Però no s'ha donat el mateix tractament informatiu a la resta de famílies, tot i que CB, SA, manifesta que s'ha contactat amb els afectats per explicar la situació de forma individualitzada i per demanar la seva col·laboració en les tasques d'identificació dels seus familiars.

Atesa la dimensió dels fets, **la síndica creu que, més enllà de la roda de premsa efectuada o d'informació a títol individual, hauria calgut alguna convocatòria informativa de caràcter general a les famílies afectades per donar-los a conèixer, amb detall, els fets succeïts, l'afectació general, així com les previsions dels treballs per normalitzar la situació.**

Vilà també vol fer menció de les dificultats que manifesten algunes de les persones afectades per tal que els responsables de CB, SA, facilitin l'accés al lloc sinistrat a un arquitecte contractat per les famílies agrupades. Segons explica una de les persones afectades, després que no se li permetés visitar el lloc on es va produir el col·lapse, va haver de sol·licitar formalment accedir-hi. En el moment de tancar l'actuació d'ofici encara no havien obtingut cap resposta per part de CB, SA. **Aquesta actuació per part dels gestors del recinte denota una manca de transparència alhora que pot semblar una intencionalitat d'ocultació als afectats de les causes reals de l'esfondrament.**

Algunes de les famílies també es van mostrar disconformes amb el fet que les restes mortals presumptament identificades s'haguessin traslladat a altres sepultures sense avisar els familiars. **La síndica considera que en els supòsits en què es coneix la**

identitat de les restes, s'hauria de tenir en compte a les famílies per si consideren adient presenciar l'acte de nova sepultura. També és important donar als afectats garanties que les restes coincideixen amb les dels seus éssers estimats, en la mesura que les tècniques d'identificació ho permetin.

Poc abans d'elaborar la decisió, la Sindicatura va conèixer de primera mà els treballs que està realitzant l'equip d'antropòlogues forenses dirigits a identificar les restes fins allà on la pràctica científica ho permeti. Així mateix, té coneixement de l'alt grau de satisfacció i la confiança que va merèixer a les famílies agrupades, la tasca d'aquestes professionals. Els familiars però, continuen qüestionant el tractament que es va fer de les restes durant la retirada inicial de la runa, i sense la presència de les antropòlogues forenses.

Segons l'informe de les antropòlogues, existeix la possibilitat que en alguns casos la identificació no sigui possible, bé perquè les restes estan molt disperses i/o malmeses o bé per la inexistència de dades *ante mortem* dels difunts o bé de familiars. Arribat el cas, CB, SA, preveu la creació d'un espai de memoràndum que aculli totes les restes que no han pogut ser identificades.

En aquest sentit, la síndica considera imprescindible que la informació que es traslladi a les persones que es puguin veure afectades sigui al màxim de rigorosa i transparent, i que se'ls facilitin les eines necessàries per tal que puguin afrontar la situació i no se'ls causi indefensió.

La síndica també ha recomanat a l'Ajuntament que aboqui tots els recursos necessaris per identificar les restes fins allà on la pràctica científica ho permeti i se'n doni compte a les famílies per si consideren adient presenciar l'acte de nova sepultura.

Podeu consultar la resolució completa a la web de la Sindicatura

<http://www.sindicadegreugesbcn.cat/ca/informes4.php>